

Årsrapport 2024

Mottagen av miljö- och byggnämnden
Framtagen av samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum 2025-03-28

Gäller 2024

Ärendenr MBN 2025/393

Version [1.0]

Årsrapport 2024

Tillståndsmyndigheten för alkohol och tobak

Tillståndsmyndigheten för alkohol och tobak är nöjda med året. Den överenskommelse som tecknats med regionstyrelseförvaltningen, enheten för social hållbarhet och de planer som tagits fram för verksamheten har i huvudsak följts.

Antalet inkomna tillståndsansökningar under 2024 har totalt sett minskat sedan året innan. Handlagda ärenden avseende stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten ökade jämfört med 2023. Handlagda ärenden om tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten och tillfälliga tillstånd till slutna sällskap har minskat jämfört med 2023.

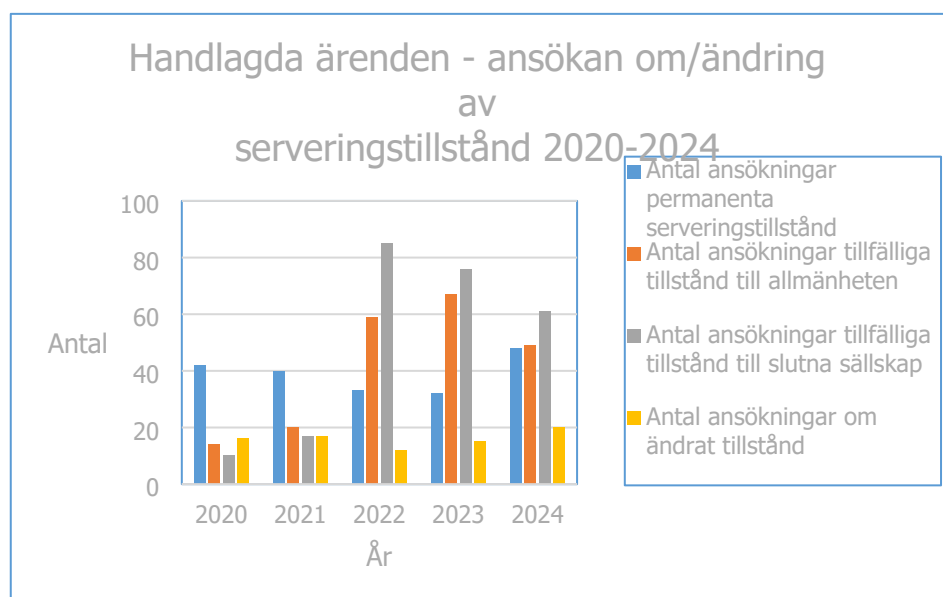
Ekonomiskt resultat

Verksamheten visar ett negativt ekonomiskt resultat om 118 000 kr för 2024. Det negativa resultatet beror främst på större kostnader än prognostiserat för arbetskraft samt att OH-kostnaden för enheten har ökat.

Ansökningar om serveringstillstånd

Enligt ärendehanteringssystemet AlkT har myndigheten under 2024 handlagt 48 nyansökningar om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten och 49 ansökningar om tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten. Vidare har det handlagts 61 ansökningar om tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap.

Motsvarande siffror för 2023 var 32 handlagda ärenden avseende nya stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, 67 handlagda ärenden avseende tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten samt 76 handlagda ärenden avseende tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap.

Tillsyn

Det fanns 268 stadigvarande serveringstillstånd på Gotland vid utgången av 2024. Under året har myndigheten följt tillsynsplanen och genomfört 319 tillsynsbesök på öns serveringsställen. Merparten av tillsynsbesöken har skett under sommaren av extraanställda alkoholinspektörer. Motsvarande siffra för 2023 var 309 tillsynsbesök.

Under året har alkoholhandläggarna också genomfört egen tillsyn samt samordnad tillsyn tillsammans med polis och räddningstjänst.

Inre tillsyn har också skett i enlighet med tillsynsplanen. Alla personer med betydande inflytande hos samtliga tillståndshavare av serveringstillstånd har kontrollerats avseende personlig lämplighet vid Polismyndigheten. Likaså har tillståndshavarna såsom juridisk person kontrollerats vid Skatteverket. 2024 skedde det under första kvartalet, därefter upphörde samarbetet med Skatteverket. Information inhämtas istället från SYNA, ett företag för kreditupplysning och marknadsinformation.

Tillsynen under 2024 har lett till att det har meddelats 11 beslut om erinran och 5 beslut om varning. 30 serveringstillstånd har återkallats, samtliga på egen begäran.

Personal

Tre handläggare har arbetat heltid under året.

Under veckorna 24-33 har utöver ordinarie personal fyra extraanställda alkoholinspektörer arbetat med tillsyn på de gotländska restaurangerna.

En timanställd handläggare arbetade tillfälligt under sommaren och delar av hösten 2024.

Personalen har fortbildat sig på olika sätt, deltagit i nätverksträffar samt informationsmöten.

Handläggningstider

Myndigheten bedöms uppfylla upprättade mål för handläggningstider, se bilaga. Med kunden i fokus sker i varje ärende en skyndsam och rättssäker handläggning.

Information

Information hittas företrädesvis på hemsidan som uppdateras regelbundet. Det ges även via epost samt muntligt via telefon eller vid kundbesök. Tillståndsmyndigheten för alkohol och tobak gör även vid behov utskick av information till tillståndshavare, butiker eller andra verksamhetsutövare.

Utbildning i ansvarsfull alkoholservering

Ett utbildningstillfälle i ansvarsfull alkoholservering anordnades genom regionen under 2024. Företaget Toftahill Utbildning ansvarade för den upphandlade utbildningen som genomfördes den 17-20 juni. Den 5-7 november anlätade studentkåren Toftahill Utbildning för att hålla en utbildning i ansvarsfull alkoholservering specifikt för studenterna på högskolan i Visby. Alkoholhandläggare från tillståndsmyndigheten deltog.

Utbildning i ansvarsfull alkoholservering vänder sig främst till restauranganställda och är en flerdagsutbildning, bland annat i alkohollagen, konflikthantering och narkotika på krogen. Blivande krögare brukar också i mån av plats ta tillfället i akt och delta på utbildningen. Kravet är 100 % närvaro. De deltagande får avlägga ett skriftligt kunskapsprov och diplom utfärdas efter godkänt prov. Utbildningen är mycket uppskattad. Totalt examinerades under året 108 personer med godkänt resultat.

Kundundersökning

Återigen har en företagarsundersökning genomförts under året. Tillståndsmyndighetens kunder, företrädesvis innehavare av stadigvarande serveringstillstånd, har fått frågor om myndighetens serviceområden, information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet. Tillståndsmyndigheten har för perioden januari till och med augusti 2024 ett sammantaget Nöjd Kund Index (NKI) om 76. Motsvarande siffra för 2023 var 72. För sista tertialen 2024 har ännu inget resultat presenterats.

Folköl, tobak, tobaksfria nikotinprodukter, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt receptfria läkemedel

På Gotland finns 57 försäljningsställen för folköl. 75 försäljningsställen säljer tobak. 32 försäljningsställen erbjuder försäljning av elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare. 69 försäljningsställen säljer tobaksfria nikotinprodukter och 44 försäljningsställen säljer receptfria läkemedel.

Under 2024 fattades det 7 beslut om nya tobakstillstånd för detaljhandel. 5 tillsynsärenden har handlagts, samtliga utan åtgärd. För år 2023 fattades 6 beslut om nya tobakstillstånd. Under året genomfördes 65 tillsynsbesök i form av rutinbesök. Samtliga innehavare av tobakstillstånd har också kontrollerats vid polismyndigheten avseende personligandel.

Kontrollköp

Den 1 maj 2014 infördes bestämmelser om kontrollköp i alkohollagen (2010:1622), tobakslagen (1993:581) och lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Även enligt lag (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare som trädde i kraft 1 juli 2017 fanns bestämmelser om kontrollköp. Från och med den 1 juli 2019 gäller en ny tobakslag som har ersatt den förra tobakslagen samt lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Den heter lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter och innehåller likaså bestämmelser om kontrollköp. Sedan 1 augusti 2022 gäller lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Även där finns bestämmelser om kontrollköp.

Lagbestämmelserna om kontrollköp ger kommunerna möjlighet att genomföra kontrollköp av folköl, tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, vissa receptfria läkemedel samt tobaksfria nikotinprodukter i syfte att kontrollera att den som lämnar ut dessa varor förvissas sig om att mottagaren har uppnått föreskriven ålder, 18 år. Syftet med kontrollköp är att ge underlag för en dialog mellan kommunen och den som lämnar ut tobaksfria nikotinprodukter om skyldigheten att förvissa sig om att mottagaren har fyllt 18 år. Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela föreläggande, förbud eller varning.

Under 2024 genomfördes inga kontrollköp. I stället genomfördes en mer omfattande rutintillsyn på samtliga försäljningsställen. Kontrollköp i detaljhandeln planeras därefter att genomföras under våren 2025.

Utvecklingsarbete under året

Arbetet med att förbättra och säkerställa att rutiner fungerar pågår ständigt. Myndighetens informationsmaterial, både i pappersform och på hemsidan förbättras och utvecklas kontinuerligt. Handläggningsrutinerna ses ständigt över i syfte att förenkla och därmed effektivisera handläggning av ärenden.

En digital tjänst för ansökningar om serveringstillstånd har använts. Tillsammans med själva ansökan biläggs alla de handlingar som behövs för att kunna hantera ärendet. Tjänsten har anpassats efter hand under det gångna året.

Under året har våra arkivskåp gallrats i enlighet med regionens informationshanteringsplan. De handlingar som ska bevaras skickas till regionarkivet. Myndigheten har under året, enligt överenskommelse med beställaren, haft vissa fokusområden enligt nedan:

- Upprätthålla regelbunden kontakt med branschen/krögarföreningen och andra myndigheter genom exempelvis möten, besök etc.
- Fortlöpande utveckla alkoholtillsynen metodiskt utifrån samverkan med andra myndigheter.
- Vara sakkunnig genom att utbilda, informera och ge råd till näringsidkare, serverings- och försäljningspersonal om gällande lagar och riktlinjer inom området.
- Fokusera på en rättssäker handläggning med kundens behov i fokus.
- Kontinuerligt uppdatera hemsidan för tillståndsmyndigheten.

Uppföljning:

- En löpande uppföljning utifrån tillsynsplanen ska ske av ärenden, tillsyn och insatser.
- Utifrån årsrapport redovisa verksamhetens omfattning, resultat samt utvecklingsarbete.
- Ha kontinuerliga möten med beställaren för avstämning under året.

Arbetet kring dessa områden har i mångt och mycket genomförts.

Framtiden

Förhållningssättet LEAN i processarbetet fortsätter och syftar till att eliminera moment i processen som inte tillför värde för kunden. På så sätt kan arbetet flyta på snabbare med högre kvalitet och nöjdare kund som resultat. Den digitala e-tjänsten för ansökningar om serveringstillstånd har gjort att det manuella arbetet som fanns med att föra över handlingar till respektive ansökan till stor del har eliminerats. Samtliga ansökningar med bilagor hamnar i stället direkt i ärendehanteringssystemen AlkT och Ol2. En betalfunktion för ansökan om serveringstillstånd i AlkT introducerades våren 2024. En betallänk skickas till den sökande som vid betalning erhåller ett kvitto på gjord betalning. En kvittokopia generas även i ärendet i AlkT.

Arbetet framåt sker utifrån gällande tillsynsplan. Den 1 januari 2025 flyttas ansvaret för tillståndsmyndighetens verksamhetsområde över från regionstyrelsen till Miljö- och byggnämnden.

Rökfria miljöer

Rökförbudet på bland annat uteserveringar till restauranger samt områden kring restaurangernas entréer kommer fortsatt att följas upp. Det sker alltid vid ordinarie restaurangtillsyn. Rökförbudet omfattar utöver tobak även elektroniska cigaretter, örtprodukter och produkter som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

Bilaga

Mål för handläggningstider 2024

Ärende	Tid	Mätmetod	Mål	Resultat/ mål uppfyllt?
Första kontakten med myndigheten.	Kontakt med myndigheten skall kunna erhållas varje helgfri vardag.	Avvikelse-rapportering	100 %	100 % - ja
Anmälningssärende - folkölsanmälan el. liknande.	Klart inom fem arbetsdagar vid komplett anmälan.	Avvikelse-rapportering	90 %	Bedöms vara uppfyllt - ja
1) Ansökan tillstånd.	När kompletta ansökningshandlingar har inkommit – utskick på remiss inom tre arbetsdagar. Remissrunda om tio arbetsdagar.	Avvikelse-rapportering	90 %	Bedöms vara uppfyllt - ja
2) Ansökan tillstånd.	Efter avslutad remissomgång skall ärendet vara handlagt inom tio arbetsdagar.	Avvikelse-rapportering	90 %	100 % - ja
Tillsynsärende – brister som kan medföra erinran, varning eller återkallelse har uppdagats.	Resultatet av tillsynen ska kommuniceras till tillståndshavaren nästkommande arbetsdag.	Avvikelse-rapportering	80 %	90 % - ja
Tillsynsärende.	Brister som kan medföra erinran, varning eller återkallelse har uppdagats. Beslut inom tio dagar efter svarstid enligt kommunikering.	Avvikelse-rapportering	90 %	100 % - ja
Tillsynsärende – anmälan om förändring av person med betydande inflytande.	Beslut om fortsatt tillstånd inom tre veckor.	Avvikelse-rapportering	90 %	Bedöms vara uppfyllt - ja